

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02/289.76.11
Fax: 02/289.76.09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

ADVIES

(A)150203-CDC-1399

over

*“het ontwerp van ontwikkelingsplan 2015-2025
van de NV ELIA SYSTEM OPERATOR”*

gegeven met toepassing van de artikelen 13, §1, tweede lid, en 23, §2, tweede lid, 1° en 10°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit.

3 februari 2015

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
I. WETTELIJK KADER MET BETREKKING TOT HET ONTWIKKELINGSPLAN	4
I.1 De elektriciteitswet.....	4
I.2 Het koninklijk besluit van 20 december 2007	7
II. OPMERKINGEN OP HET ONTWERP VAN ONTWIKKELINGSPLAN 2015-2025.....	9
II.1 Algemene opmerkingen.....	9
II.1.1 Investeringsprogramma van de netbeheerder	9
II.1.2 Frequentie van opstelling van het Belgische ontwikkelingsplan en van het Europese TYNDP.....	11
II.1.3 Betrokkenheid van de stakeholders bij de opstelling	13
II.2 Wettelijk kader	14
II.3 Pijlers van de netontwikkeling	14
II.4 Methodologie en scenario's voor de netontwikkeling	15
II.5 Ontwikkeling van de interconnecties, de <i>backbone</i> van het interne net en de netten 220-150-110 kV	18
III. CONCLUSIE	21

INLEIDING

Op 6 januari 2015 ontving de COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) een brief van de NV ELIA SYSTEM OPERATOR (hierna: ELIA) met het verzoek om, overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit, een advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het verzoek, over het ontwerp van ontwikkelingsplan 2015-2025, zoals bedoeld in artikel 13, §1, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

ELIA vermeldt in voornoemd schrijven dat de grote lijnen van dit plan het voorwerp uitmaakten van een presentatie gegeven aan de diensten van de CREG, tijdens een vergadering die plaatsvond op 19 december 2014.

Met toepassing van artikel 13, §1, tweede lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: de elektriciteitswet) is het ontwikkelingsplan onderworpen aan het advies van de CREG. De Koning bepaalt de nadere regels van de procedure van opstelling, goedkeuring en publicatie van het ontwikkelingsplan (artikel 13, §1, laatste lid, van de elektriciteitswet).

Met toepassing van artikel 23, §2, tweede lid, 1°, van de elektriciteitswet geeft de CREG gemotiveerde adviezen en legt zij voorstellen voor in de gevallen bepaald door deze wet of de uitvoeringsbesluiten ervan. Artikel 23, §2, tweede lid, 10°, van de elektriciteitswet bepaalt onder meer dat de CREG een advies uitbrengt over het ontwikkelingsplan en toezicht uitoefent op de uitvoering van dit plan.

Artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit bepaalt dat het ontwerp van ontwikkelingsplan, wanneer het overeenkomstig de artikelen 3 en 4 is opgesteld, door de netbeheerder voor advies voorgelegd wordt aan de CREG en de minister bevoegd voor het mariene milieu. De adviezen worden aan de netbeheerder overgemaakt binnen een termijn van dertig dagen vanaf de ontvangst van de adviesaanvragen. Indien ze niet worden verleend binnen de termijn, voorzien door dit artikel, worden de adviezen als gunstig beschouwd.

Het Directiecomité van de CREG keurde dit advies goed door middel van een schriftelijke procedure op 3 februari 2015.

Dit advies bestaat uit drie delen. In het eerste deel wordt het wettelijk kader met betrekking tot het ontwikkelingsplan geschetst. In het tweede deel geeft de CREG haar opmerkingen op het ontwerp van ontwikkelingsplan 2015-2025 en deel drie vat de conclusies van het advies samen.

I. WETTELIJK KADER MET BETREKKING TOT HET ONTWIKKELINGSPLAN

1. De bepalingen met betrekking tot de uitwerking van het ontwikkelingsplan voor het transmissienet zijn vervat in de elektriciteitswet en het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit (hierna: het koninklijk besluit van 20 december 2007).

I.1 De elektriciteitswet

2. Met toepassing van **artikel 8, §1, derde lid, 1°, van de elektriciteitswet** is de netbeheerder belast met het op lange termijn waarborgen van het vermogen van het transmissienet en het voldoen aan redelijke aanvragen voor de transmissie van elektriciteit, het uitbaten, onderhouden en ontwikkelen, onder economisch aanvaardbare voorwaarden, van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet, mits het wijden van alle vereiste aandacht aan de eerbied voor het leefmilieu.

Dit artikel bepaalt verder dat het ontwikkelen van een transmissienet de hernieuwing en de uitbreiding van het net dekt en bestudeerd wordt in het ontwikkelingsplan.

3. Met toepassing van **artikel 13, §1, van de elektriciteitswet**, laatst gewijzigd bij artikel 163 van de wet van 6 mei 2009 (i.e. na bekendmaking van het koninklijk besluit van 20 december 2007), stelt de netbeheerder een plan voor de ontwikkeling van het transmissienet op in samenwerking met de Algemene Directie Energie en het Federaal Planbureau. Het ontwikkelingsplan is onderworpen aan het advies van de CREG en aan de goedkeuring van de minister. Voor deze delen van het ontwikkelingsplan die betrekking hebben op de ontwikkelingen van het transmissienet die noodzakelijk zijn voor de aansluiting

op het transmissienet van installaties voor de productie van elektriciteit uit wind in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht, pleegt de minister vooraf overleg met de minister die bevoegd is voor het mariene milieu.

Artikel 13, §1, van de elektriciteitswet bepaalt verder dat het ontwikkelingsplan een periode van minstens¹ tien jaar dekt en om de vier jaar wordt aangepast. Die aanpassing moet plaatsvinden binnen de twaalf maanden na de publicatie van de prospectieve studie. De Koning bepaalt de nadere regels van de procedure van opstelling, goedkeuring en publicatie van het ontwikkelingsplan.

4. Het ontwikkelingsplan bevat met toepassing van **artikel 13, §2, van de elektriciteitswet** een gedetailleerde raming van de behoeften aan transmissiecapaciteit, met aanduiding van de onderliggende hypothesen, en bepaalt het investeringsprogramma dat de netbeheerder zich verbindt uit te voeren om aan deze behoeften te voldoen. Het ontwikkelingsplan houdt rekening met de nood aan een adequate reservecapaciteit en met de projecten van gemeenschappelijk belang aangewezen door de instellingen van de Europese Unie in het domein van de trans-Europese netten.

Bij **Verordening (EU) Nr. 347/2013** van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013² werden richtsnoeren voor de tijdige ontwikkeling en de interoperabiliteit van de in bijlage I genoemde prioritaire corridors en gebieden van de trans-Europese energie-infrastructuur (“prioritaire corridors en gebieden voor energie-infrastructuur”) vastgesteld. Komen voor op de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang wat betreft België: de projecten NEMO, ALEGrO, Interconnector Luxemburg en twee netklare offshorehubs³.

5. Indien de CREG, na raadpleging van de netbeheerder, vaststelt dat de investeringen voorzien in het ontwikkelingsplan de netbeheerder niet in de mogelijkheid stellen om op een adequate en doeltreffende wijze aan de capaciteitsbehoeften te voldoen, kan de minister, met toepassing van **artikel 13, §3, van de elektriciteitswet**, de netbeheerder verplichten om het ontwikkelingsplan aan te passen teneinde aan deze situatie

¹ Het woord “minstens” werd ingevoegd bij artikel 163 van de wet van 6 mei 2009 (B.S. 19 mei 2009).

² Verordening (EU) Nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking Nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009.

³ Gedelegeerde Verordening (EU) Nr. 1391/2013 van de Commissie van 14 oktober 2013 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur, wat de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang betreft.

te verhelpen binnen een redelijke termijn. Deze aanpassing van het ontwikkelingsplan gebeurt overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 13, §1, eerste lid, van de elektriciteitswet.

Bovendien kan de minister aan de CREG vragen om zich uit te spreken over de noodzaak om al dan niet de met toepassing van artikel 12 van de elektriciteitswet vastgestelde tariefmethodologieën om de financieringsmiddelen van de overwogen investeringen te waarborgen, te herzien (artikel 13, §3, laatste lid, van de elektriciteitswet, ingevoegd bij wet van 8 januari 2012).

Met toepassing van **artikel 12, §5, 4°, van de elektriciteitswet** stelt de CREG de tariefmethodologie op met inachtneming van volgend richtsnoer: de tariefmethodologie maakt de evenwichtige ontwikkeling mogelijk van het transmissienet en de netten met een transmissiefunctie, in overeenstemming met het ontwikkelingsplan van de netbeheerder bedoeld in artikel 13 van de elektriciteitswet en de investeringsplannen zoals in voorkomend geval goedgekeurd door de bevoegde overheden.

6. Daarnaast analyseert de CREG, met toepassing van **artikel 23, §2, tweede lid, 10°, van de elektriciteitswet**, de samenhang tussen het investeringsplan van de netbeheerder en het ontwikkelingsplan van het net in de hele Europese Gemeenschap bedoeld in artikel 8, §3, punt b) van Verordening (EG) nr. 714/2009. In voorkomend geval kan deze analyse aanbevelingen opnemen met het oog op de wijziging van het ontwikkelingsplan opgesteld door de netbeheerder.

Met toepassing van artikel 23, §§3 en 3bis, van de elektriciteitswet stelt de CREG elk jaar een jaarverslag op, één ten behoeve van de Kamer van volksvertegenwoordigers, een tweede ten behoeve van het ACER en de Europese Commissie, dat onder meer betrekking heeft op een analyse van het ontwikkelingsplan opgesteld door de netbeheerder met toepassing van artikel 13 van de elektriciteitswet, vanuit het oogpunt van de samenhang ervan met het ontwikkelingsplan van het net over de hele Europese Gemeenschap, zoals bedoeld in artikel 8, § 3, punt b), van Verordening nr. 714/2009, alsook, in voorkomend geval, van de aanbevelingen tot wijziging van het ontwikkelingsplan opgesteld door de netbeheerder (5°). In het kader van deze analyse houdt de CREG rekening met de prospectieve studie opgesteld met toepassing van artikel 3 van de elektriciteitswet.

Er wordt opgemerkt dat de Europese wetgeving een wisselwerking voorziet tussen nationale ontwikkelingsplannen en het ontwikkelingsplan dat de Gemeenschap dekt. Enerzijds zijn de

Europese vooruitzichten inzake toereikendheid van het elektriciteitssysteem met toepassing van artikel 8.4 van **Verordening (EG) nr. 714/2009**⁴ gestoeld op de nationale toereikendheidsvooruitzichten van de individuele transmissiesysteembeheerders. Met toepassing van artikel 8.10 van Verordening (EG) nr. 714/2009 berust het netontwikkelingsplan dat de gehele Gemeenschap dekt onder meer op de nationale investeringsplannen. Anderzijds zal het Agentschap met toepassing van artikel 8.11 van Verordening (EG) nr. 714/2009 een advies opstellen over de nationale tienjarige netontwikkelingsplannen om na te gaan of zij consistent zijn met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Gemeenschap dekt.

7. Verder vloeit uit de elektriciteitswet voort dat de buitenwerkingstellingen van productie-installaties worden geprogrammeerd in het ontwikkelingsplan (zie bv. **artikel 7bis, §4, 1°**, en **artikel 7quinquies, §2, 2°**, van de elektriciteitswet).

De CREG begrijpt hieruit dat ELIA bij de opstelling van het ontwikkelingsplan rekening dient te houden met de geplande buitendienststellingen van de productie-installaties.

Met toepassing van **artikel 3, §2, 5°**, van de elektriciteitswet dient de netbeheerder rekening te houden bij het opstellen van het ontwikkelingsplan met de aanbevelingen vervat in de prospectieve studie gebaseerd op de vaststellingen die daarin worden gemaakt.

I.2 Het koninklijk besluit van 20 december 2007

8. Bij koninklijk besluit van 20 december 2007 heeft de Koning de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit bepaald.

9. Het ontwikkelingsplan wordt voor de eerste maal opgesteld binnen de twaalf maanden vanaf de opstelling van de prospectieve studie (artikel 2, §1, van het koninklijk besluit van 20 december 2007). Vervolgens wordt het ontwikkelingsplan om de drie jaren aangepast, te beginnen vanaf de datum van de goedkeuring van het voorgaande plan door de minister (artikel 2, §2, van het koninklijk besluit van 20 december 2007).

10. Artikel 2, §3, van het koninklijk besluit van 20 december 2007 bepaalt dat het ontwikkelingsplan wordt opgesteld en goedgekeurd, rekening houdend met in het bijzonder

⁴ Verordening (EG) Nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003.

de prospectieve studie. Tijdens de procedure van opstelling van het ontwikkelingsplan wordt er rekening gehouden met de laatst geldende prospectieve studie, opgesteld door de Algemene Directie Energie. Mits passende motivering kan eveneens rekening worden gehouden met de documenten, die voortkomen uit de aan gang zijnde procedure van de periodieke aanpassing van de prospectieve studie.

11. De artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 hebben betrekking op de fase van opstelling van het ontwikkelingsplan voorafgaand aan de adviesvraag aan de CREG.

“Art. 3. Binnen de negen maanden na de bekendmaking van de prospectieve studie bedoeld in artikel 3 van de wet stelt de netbeheerder in samenwerking met de Algemene Directie Energie en het Federaal Planbureau een ontwerp van ontwikkelingsplan op dat een periode van tien jaar bestrijkt.

Art. 4. Voorafgaand aan het opstellen van het ontwikkelingsplan, bepalen de netbeheerder, de Algemene Directie Energie en het Federaal Planbureau in samenspraak de modaliteiten inzake het opstellen van het ontwerp van ontwikkelingsplan door inzonderheid te verduidelijken:

1° de verdeling van de taken die aan elk van de drie organisaties zijn opgedragen;

2° de vereiste termijnen voor de vervulling van de taken;

3° de communicatiewijze van de informatie tussen de drie organisaties.”

12. Met toepassing van artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 wordt het ontwerp van ontwikkelingsplan, wanneer het overeenkomstig de artikelen 3 en 4 is opgesteld, door de netbeheerder voor advies voorgelegd aan de CREG en de minister bevoegd voor het mariene milieu, die hun adviezen aan de netbeheerder overmaken binnen een termijn van dertig dagen vanaf de ontvangst van de adviesaanvragen. Indien ze niet worden verleend binnen de termijn, voorzien door dit artikel, worden de adviezen als gunstig beschouwd.

De minister bevoegd voor het mariene milieu wordt voorafgaand aan het opstellen van het ontwikkelingsplan reeds geraadpleegd door de minister in het kader van de delen van het ontwerp van ontwikkelingsplan die betrekking hebben op de aanpassingen van het transmissienet die noodzakelijk zijn voor de aansluiting op het transmissienet van installaties voor de productie van elektriciteit uit wind in de Noordzee (artikel 5 van het koninklijk besluit van 20 december 2007).

13. Rekening houdend met de adviezen van de CREG en de minister bevoegd voor het mariene milieu in het ontwikkelingsplan, gaat ELIA over tot evaluatie van de gevolgen voor het milieu van het ontwerp van ontwikkelingsplan met toepassing van de bepalingen van de artikelen 9 tot 14 van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de

gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu (artikel 7 van het koninklijk besluit van 20 december 2007).

14. De artikelen 9 tot 11 en 13 bevatten tenslotte de procedure voor goedkeuring van het ontwikkelingsplan door de minister en de bekendmaking ervan.

II. OPMERKINGEN OP HET ONTWERP VAN ONTWIKKELINGSPLAN 2015-2025

15. Het ontwerp van het ontwikkelingsplan 2015-2025 (hierna: het ontwikkelingsplan) is opgebouwd uit 6 hoofdstukken:

- 1) Wettelijk kader
- 2) Pijlers van de netontwikkeling
- 3) Methodologie van de netontwikkeling
- 4) Scenario's voor de ontwikkeling van het transmissienet
- 5) Ontwikkeling van de interconnecties en de backbone van het interne net
- 6) Ontwikkeling van de 220-150-110 kV-netten

16. Gezien het beperkte tijdsbestek dat de CREG heeft om haar advies uit te brengen, beperkt de CREG haar opmerkingen tot de belangrijke punten en worden er geen opmerkingen gemaakt wat betreft de vorm of wat betreft kleine materiële vergissingen. De CREG spreekt zich evenmin uit over het feit of de gevolgde procedure en timing voor de huidige update van het ontwikkelingsplan conform het bepaalde is in artikel 13 van de elektriciteitswet en het koninklijk besluit van 20 december 2007.

II.1 Algemene opmerkingen

II.1.1 Investeringsprogramma van de netbeheerder

17. Het ontwikkelingsplan bepaalt met toepassing van artikel 13, §2, van de elektriciteitswet het investeringsprogramma dat de netbeheerder zich verbindt uit te voeren om aan de behoeften aan transmissiecapaciteit te voldoen, rekening houdend met de nood aan een adequate reservecapaciteit en met de projecten van gemeenschappelijk belang

aangewezen door de instellingen van de Europese Unie in het domein van de trans-Europese netten.

Met toepassing van artikel 23, §2, tweede lid, 10°, van de elektriciteitswet oefent de CREG toezicht uit op de uitvoering van dit plan. Met toepassing van dit artikel kan de CREG beslissingen nemen ten aanzien van de netbeheerder (cf. artikel 29*bis*, §1, 3°, van de elektriciteitswet).

Indien de CREG, na raadpleging van de netbeheerder, vaststelt dat de investeringen voorzien in het ontwikkelingsplan de netbeheerder niet in de mogelijkheid stellen om op een adequate en doeltreffende wijze aan de capaciteitsbehoeften te voldoen, kan de minister, met toepassing van artikel 13, §3, van de elektriciteitswet, de netbeheerder verplichten om het ontwikkelingsplan aan te passen teneinde aan deze situatie te verhelpen binnen een redelijke termijn. Deze aanpassing van het ontwikkelingsplan gebeurt overeenkomstig de procedure bepaald in §1, eerste lid.

Bovendien kan de minister aan de CREG vragen om zich uit te spreken over de noodzaak om al dan niet de met toepassing van artikel 12 van de elektriciteitswet vastgestelde tariefmethodologieën om de financieringsmiddelen van de overwogen investeringen te waarborgen, te herzien (artikel 13, §3, laatste lid, van de elektriciteitswet, ingevoegd bij wet van 8 januari 2012).

18. Uit wat voorafgaat blijkt dat de netbeheerder zich in het ontwikkelingsplan moet verbinden tot het uitvoeren van een investeringsprogramma. Het ontwikkelingsplan moet derhalve bindende engagementen bevatten in hoofde van de netbeheerder tot het uitvoeren van een investeringsprogramma. Over de uitvoering ervan moet de CREG toezicht uitoefenen.

Uit het ontwikkelingsplan en de samenvatting weergegeven op p. 14 en 15 blijkt dat bepaalde investeringen door ELIA onder voorbehoud worden voorgesteld tijdens de eerste fase van het plan (2015-2020).

Het is logisch dat op het ogenblik van de totstandkoming van het ontwikkelingsplan bepaalde investeringen nog niet onmiddellijk nodig zijn en de studiefase nog moet worden aangevat, terwijl de studiefase bij andere investeringen achter de rug is. De netbeheerder kan zich met andere woorden vandaag niet verbinden tot het uitvoeren van elke investering vermeld in het ontwikkelingsplan.

Anderzijds is het wel noodzakelijk dat ELIA duidelijke verbintenissen in het ontwikkelingsplan opneemt tot het uitvoeren van investeringen waarvan de studie reeds heeft uitgewezen dat zij noodzakelijk en haalbaar zijn en waarmee reeds rekening wordt gehouden in de tariefmethodologie. Zo acht de CREG het niet aanvaardbaar dat wat betreft de investeringen met betrekking tot NEMO en ALEGrO wordt gesteld dat zij onder voorbehoud zijn van een finale positieve investeringsbeslissing.

Wat betreft de rentabiliteit en de financiering van de investeringen die in het ontwikkelingsplan 2015-2025 zijn opgenomen, merkt de CREG op dat de tariefmethodologie in nauw overleg met ELIA werd opgesteld. Vermits de opstelling van de tariefmethodologie gelijktijdig gebeurde met de voorbereiding van dit ontwikkelingsplan, is de CREG van mening dat de nodige financieringsmiddelen voor de voorgestelde investeringen gewaarborgd zijn binnen ELIA en dat het niet nodig is om de tariefmethodologie die op 18 december 2014 aangenomen werd, te herzien.

Het investeringsprogramma van ELIA dient in duidelijke, ondubbelzinnige, bewoordingen te zijn gesteld. Met betrekking tot investeringen met een voorziene datum van indienstneming tussen 2015 en 2020 in het bijzonder, dienen in het ontwikkelingsplan duidelijke verbintenissen tot uitvoering worden opgenomen. Dit neemt niet weg dat dergelijke verbintenissen nog wel van redelijke voorwaarden afhankelijk kunnen worden gemaakt, zoals het bekomen van de nodige vergunningen (op voorwaarde dat ELIA alle nodige inspanningen doet om deze tijdig te bekomen).

De CREG beschouwt hoe dan ook de investeringen die in de investeringslijsten van het ontwikkelingsplan 2015-2025 zijn opgenomen met een voorziene datum van indienstneming tussen 2015 en 2020 als bindend voor ELIA.

II.1.2 Frequentie van opstelling van het Belgische ontwikkelingsplan en van het Europese TYNDP

19. ENTSO-E is verplicht om, met toepassing van de artikelen 8.3, b), en 8.10 van Verordening (EG) nr. 714/2009, om de twee jaar een tienjarig netontwikkelingsplan op te stellen dat de gehele Gemeenschap dekt, waarin onder meer Europese vooruitzichten inzake de toereikendheid van de elektriciteitsopwekking zijn opgenomen.

Net zoals het *Ten Year Network Development Plan* (TYNDP), de regionale investeringsplannen en de *Scenario Outlook and Adequacy Forecast* (SO&AF) op Europees niveau een referentie vormen voor de verdere ontwikkeling van het Europese netwerk, zo moet ook op nationaal niveau rekening gehouden worden met het equivalent aan documenten voor de

uitwerking van het nationaal ontwikkelingsplan. In dit kader maakt ELIA deel uit van de groep van netbeheerders uit de regionale groep “North Sea” binnen ENTSO-E. De Noordzeeregio omvat België, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Luxemburg, Noorwegen, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Het nationaal plan is in dit regionaal plan in te passen en dient dan ook alle projecten van regionaal belang te omvatten.

ENTSO-E heeft in 2010, nog voor de inwerkingtreding van de Verordening (EG) nr. 714/2009, proactief een pilootproject van een dergelijk tienjarig niet-bindend netontwikkelingsplan voor de Gemeenschap opgesteld (TYNDP 2010) en in 2012 publiceerde ENTSO-E de tweede versie van het plan (TYNDP 2012). Ten slotte heeft ENTSO-E op 31 oktober 2014 een derde versie (TYNDP 2014) op haar website geplaatst en overgemaakt aan ACER voor advies.

20. In de loop van 2014 heeft ACER samen met de nationale regulatoren onder meer een consistentiecheck tussen de verschillende nationale investeringsplannen en het TYNDP 2012 uitgevoerd. De wettelijke verplichting in België legt echter op dat het ontwikkelingsplan maar om de vier jaar dient opgesteld te worden. Voor België diende deze check dus te gebeuren tussen een ontwikkelingsplan dat van 2010 dateert en een veel recenter TYNDP.

Uit een bevraging door ACER in 2014 van de nationale regulerende instanties blijkt dat in de meeste Europese landen de verplichting bestaat om jaarlijks of tweejaarlijks een nationaal ontwikkelingsplan te publiceren. België is het enige land waarin slechts om de vier jaar een nationaal ontwikkelingsplan gepubliceerd moet worden.

21. De CREG is voorstander van het verhogen van de frequentie voor de opstelling van het federaal ontwikkelingsplan tot tweejaarlijks. Zodoende heeft men eenzelfde actualiseringritme als het Europese TYNDP en wordt men bij de consistentiecheck die opgelegd wordt door de regelgeving niet geconfronteerd met een verouderd ontwikkelingsplan.

De CREG ziet derhalve grote voordelen in een tussentijdse update – op vrijwillige basis – van het huidige ontwikkelingsplan door ELIA, met het oog op consistenties met het recentste TYNDP. Het volgende TYNDP wordt voorzien voor eind 2016. Een update van het ontwikkelingsplan 2015-2025 zou dan tegen begin 2017 moeten beschikbaar zijn. De CREG adviseert ELIA om die mogelijkheid te onderzoeken alsook of een dergelijke tussentijdse update zou kunnen genieten van de vrijstelling bedoeld in artikel 12 van het koninklijk besluit van 20 december 2007. Met toepassing van dit artikel wordt een minimale aanpassing van het ontwikkelingsplan, die niet wordt geacht een grote impact te hebben op het milieu,

vrijgesteld van de bepalingen van hoofdstuk II van de wet van 13 februari 2006⁵, overeenkomstig de bepalingen van artikel 6, §3, van de wet van 13 februari 2006.

II.1.3 Betrokkenheid van de stakeholders bij de opstelling

22. De CREG stelt vast dat er een zeer beperkte betrokkenheid van de stakeholders is bij de opstelling van het federaal ontwikkelingsplan. Dit in tegenstelling tot de werkwijze die door ENTSO-E gevolgd wordt bij de opstelling van het Europese TYNDP.

ENTSO-E heeft in de tweede helft van 2012 een “*Long-term Network Development Stakeholder Group*” opgericht om de betrokkenheid van de stakeholders te verhogen, van gedachten te wisselen en afwijkende opinies te stroomlijnen. Deze groep is zeer actief en is al zevenmaal samengekomen. ENTSO-E heeft ook verschillende publieke workshops georganiseerd die verband hielden met de opstelling van het recentste TYNDP. Parallel wordt er informeel overleg gepleegd met ACER. Ten slotte wordt door ENTSO-E een publieke consultatie georganiseerd over een draft van het TYNDP. Vervolgens wordt het advies van ACER gevraagd die over twee maanden beschikt om een onderbouwd advies uit te brengen.

23. De CREG is er zich van bewust dat de wettelijke context in België de betrokkenheid van de stakeholders niet expliciet voorziet bij de opstelling van het federaal ontwikkelingsplan. Er is enkel inspraak van het publiek voorzien in een latere fase bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu.

De CREG hecht er bijzonder belang aan dat bij de opstelling van de volgende federale ontwikkelingsplannen de verschillende stakeholders van bij aanvang betrokken worden bij de opstelling ervan. ELIA zou hiervoor regelmatig workshops kunnen organiseren die openstaan voor alle netgebruikers.

24. Verder merkt de CREG op dat de wettelijke termijn van dertig kalenderdagen waarover zij beschikt om een advies over het federaal ontwikkelingsplan uit te brengen, uiterst kort is. Vandaar het grote belang om ook de CREG te betrekken vanaf het begin van de opstelling van het ontwikkelingsplan. De CREG heeft voorafgaand aan de indiening van het ontwikkelingsplan 2015-2025 op 6 januari 2015 immers enkel een presentatie van de grote lijnen gekregen op 19 december 2014.

⁵ Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu.

II.2 Wettelijk kader

25. In dit deel vat ELIA haar rol als beheerder van het transmissienet in België in een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt samen en geeft zij het wettelijk kader voor het uitwerken van het ontwikkelingsplan op summiere wijze weer.

De CREG heeft hierbij geen bijzondere opmerkingen en verwijst voor wat betreft het wettelijk kader naar haar uiteenzetting onder deel I van dit advies.

II.3 Pijlers van de netontwikkeling

26. ELIA bouwt het ontwikkelingsplan op rond vijf pijlers:

- 1) de ontwikkeling van de interconnectoren;
- 2) de integratie van decentrale en/of hernieuwbare productiemiddelen;
- 3) de opvang van centrale productiemiddelen;
- 4) de evolutie van de vraag;
- 5) vernieuwen van verouderde netuitrustingen.

27. De CREG merkt op dat het ontwikkelingsplan nu ook aandacht besteedt aan de netinvesteringen die nodig zijn om de veroudering van de netinfrastructuur op te vangen. Deze investeringen maken een aanzienlijk deel uit van het totale investeringspakket dat ELIA jaarlijks dient uit te voeren en zijn zeer belangrijk om aan de netgebruikers een veilig, kwaliteitsvol en betrouwbaar net te kunnen waarborgen.

Het vorige ontwikkelingsplan bevatte geen overzicht van deze investeringen, doch sinds de wijziging van de elektriciteitswet bij wet van 8 januari 2012 moeten hernieuwingsinvesteringen deel uitmaken van het federale ontwikkelingsplan. Artikel 8, §1, derde lid, 1°, van de gewijzigde elektriciteitswet stelt immers dat de netbeheerder onder meer met volgende taak belast is:

“het op lange termijn waarborgen van het vermogen van het transmissienet en voldoen aan redelijke aanvragen voor de transmissie van elektriciteit, uitbaten, onderhouden en ontwikkelen, onder economisch aanvaardbare voorwaarden, van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet, mits het wijden van alle vereiste aandacht aan de eerbied voor het leefmilieu. Het ontwikkelen van een transmissienet dekt de hernieuwing en de uitbreiding van het net en wordt bestudeerd in het kader van het uitwerken van het ontwikkelingsplan”. (eigen onderlijning)

Hiermee wordt tevens tegemoet gekomen aan een van de opmerkingen die de CREG gaf in haar advies⁶ over het vorige ontwikkelingsplan.

II.4 Methodologie en scenario's voor de netontwikkeling

28. ELIA stelt dat de methodologie waarop de netontwikkeling gebaseerd is, uitgaat van scenario's die extreme toekomst moeten voorstellen waarbinnen de realiteit zich ergens bevindt. Voor de identificatie van de netinvesteringen wordt gekeken naar 2 tijdshorizonten: voor 2020 wordt één scenario gehanteerd en voor 2030 worden vier scenario's naar voor geschoven (waarvan er drie overeenkomen met de visies in het TYDNP 2014).

Voor het aanleveren van de nationale data en parameters doet ELIA beroep op bestaande rapporten en studies. De hypothesen zijn afgestemd op basis van het ontwerp van de studie over de perspectieven van de elektriciteitsbevoorrading tegen 2030 (de tweede prospectieve studie elektriciteit).

Nadat de scenario's bepaald zijn, worden de behoeften aan nieuwe infrastructuur bepaald aan de hand van een reeks studies:

- Marktstudies.
- Load flow studies.
- Modellen die de performantie van de uitrustingen voorspellen.

Vervolgens worden de gekozen oplossingen geëvalueerd op basis van hun:

- robuustheid en flexibiliteit,
- betrouwbaarheid,
- economische efficiëntie,
- duurzaamheid en publieke aanvaarding,
- veiligheid van personeel, contractanten en publiek.

Ten slotte wordt de bekomen portefeuille aan investeringen op een dynamische wijze beheerd.

⁶ Punt 8 van het Advies (A)101014-CDC-994 van de CREG van 14 september 2010 over het ontwerp van ontwikkelingsplan 2010-2020 van de N.V. ELIA SYSTEM OPERATOR.

29. De CREG merkt op dat de hypotheses en scenario's van het federaal ontwikkelingsplan in grote mate⁷ afgestemd zijn op deze gebruikt voor het door ENTSO-E opgestelde tienjarige Europese netontwikkelingsplan TYNDP 2014.

De toepassing van de methodologie is echter niet op een transparante wijze gebeurd. Bijgevolg is het resultaat ervan niet traceerbaar. Zo identificeert het ontwikkelingsplan onvoldoende duidelijk de noden per scenario en biedt het geen transparantie over de verschillende oplossingen die werden geanalyseerd (met kosten-baten analyse). De CREG is ervan overtuigd dat dit probleem zich minder zou stellen indien de stakeholders van bij het begin van de opstelling van het ontwikkelingsplan worden betrokken (zie ook punt II.1.3 van dit advies).

30. Met betrekking tot de tijdshorizont 2020 stelt de CREG vast dat slechts één enkel scenario wordt gehanteerd, welk volgens ELIA behoudens enkele kleine wijzigingen sterk vergelijkbaar is met de huidige situatie. De huidige omstandigheden in het Belgische energielandschap bevatten echter tal van onzekerheden, onder meer met betrekking tot de beschikbaarheid van de nucleaire centrales en het potentieel van de vraagbeheersing in perioden van schaarste (met risico op een onbalanstarief van 4500 €/MWh). De CREG meent dat de gevolgen op de noden inzake netontwikkeling van deze onzekerheden ook dienen geanalyseerd te worden, en eventueel zelfs deel moeten uitmaken van een afzonderlijk scenario in 2020.

31. Met betrekking tot de evolutie van de vraag is het niet duidelijk welke definitie binnen het ontwikkelingsplan wordt aangehouden voor de vraag. De historische waarden in figuren 4.6 en 4.7 zijn in ieder geval verschillend van de elektriciteitsvraag en piekvraag in de jaarverslagen van ELIA. De CREG stelt voor om ook de historische data van de jaren 2013 en 2014 weer te geven in de figuren.

32. Verder stelt de CREG vast dat de beschreven evoluties geënt zijn op het niveau van de vraag in 2010. Gezien zowel de energievraag naar elektriciteit (TWh) als de piekvraag (GW) de voorbije jaren gestaag afnamen, zoals ook blijkt uit figuren 4.6 en 4.7 in het ontwikkelingsplan, stemmen de vraagevoluties niet langer overeen met de beschrijving van de scenario's (voorbeeld: het scenario "No progress" gedefinieerd met een lichte daling van de vraag, bevat in feite een stijging van de vraag t.o.v. de laatste historische waarden van 2012).

⁷ Eén van de vier visies in het TYNDP 2014 werd niet hernomen in het ontwikkelingsplan (nl. visie 2 "Money Rules")

De verschillende vraagevoluties worden beïnvloed door een aantal parameters (demand respons, elektrische voertuigen en warmtepompen) die in tabel 4.1. worden weergegeven. De CREG vraagt dat ELIA verduidelijkt op welke basis deze parameters voor elk scenario werden gedimensioneerd. In het ontwikkelingsplan zijn de waarden voor deze parameters bovendien constant per scenario (de invloed op de vraag van de benutting van het volledige potentieel demand respons bedraagt 5% zowel in 2020 als in 2030). De CREG meent dat een stijgende evolutie van deze waarden in de tijd realistischer lijkt en dat de invloed van demand respons van 10% op de piekvraag een realistische ambitie lijkt voor 2020.

33. In punt 4.3.3. wordt de nood aan productie-eenheden beschreven. ELIA haalt hier terecht de onzekerheid aan met betrekking tot de beschikbaarheid van de centrales Doel 3 en Tihange 2. Daarbij stelt ELIA dat zij voor het 2020-scenario de sensitiviteit van deze onzekerheid getest heeft door deze nucleaire capaciteit te vervangen door vier bijkomende gascentrales. ELIA besluit dat de kosten-batenanalyse van het geheel der interconnectieprojecten robuust is ten opzichte van deze sensitiviteit. De beschrijving van deze sensitiviteitsanalyse wordt niet duidelijk gedetailleerd. Indien bedoeld wordt dat twee onbeschikbare kerncentrales worden vervangen door twee bijkomende gascentrales op dezelfde locatie, dan heeft de sensitiviteitsanalyse weinig zin. Vanzelfsprekend is er dan geen invloed op de noden in het netwerk.

De CREG meent dus te begrijpen dat ELIA met deze sensitiviteitsanalyse de robuustheid van haar resultaten aantoont, onafhankelijk van waar deze bijkomende gasenheden worden geïnstalleerd. Het is evenwel noodzakelijk dat ELIA hier de nodige verduidelijking aanbrengt. Bovendien is de CREG van mening dat in de huidige marktomstandigheden de vervanging van de twee kerneenheden door vier gascentrales bijzonder onrealistisch is. De CREG vraagt ELIA dan ook om in een bijkomende sensitiviteitsanalyse de invloed op de noden te bepalen in het geval de twee kerneenheden onbeschikbaar zijn en niet vervangen worden door vier bijkomende gascentrales.

In hetzelfde punt 4.3.3. wordt gerefereerd naar de vroegere inhoud van artikel 4bis van de elektriciteitswet. De CREG merkt op dat de inhoud van artikel 4 bis gewijzigd werd naar aanleiding van de wetwijziging van 26 maart 2014 ter invoering van een mechanisme van strategische reserve.

Betreffende het in rekening brengen van de toekomstscenario's en van een vooruitblik over adequate productiemiddelen, dient de werkwijze en het aanhouden van de veronderstellingen en parameters door ELIA toegepast, ook in overeenstemming te zijn met de in onze buurlanden gehanteerde assumpties. De meest recente oefening die hiertoe bijdraagt

is de uitwerking van de *harmonised regional adequacy assessment* binnen het *Pentalateral Electricity Forum*. Het huidige plan van ELIA dient dan ook voor haar assumpties in lijn te zijn met deze regionale approach.

34. Ten slotte wordt in punt 4.3.3. van het ontwikkelingsplan gesteld dat de hypothese van 3500 MW import op piekmomenten op regelmatige basis moet worden herbekeken. In voetnoot 55 wordt gesteld dat bij de meest recente bevoorradingszekerheidsstudie van november 2014 wordt aangeraden om de importcapaciteit te beperken tot 2700 MW. De CREG vindt in het ontwikkelingsplan geen rechtvaardiging voor een dergelijke vermindering van de importcapaciteit. De CREG verwijst naar haar standpunt over de importcapaciteiten onder meer verwoord in haar beslissing 1296⁸ en studie 1352⁹. Gezien de voetnoot 55 refereert naar de structurele wijzigingen in de energieflexen tijdens winterpieken, veronderstelt de CREG dat deze importbeperking te maken heeft met netwerkgerelateerde problemen. In dit geval meent de CREG dat deze importbeperking hoogstens voor één enkele winterperiode kan gelden, gezien in 2016 een bijkomende dwarsregeltransformator te Zandvliet geïnstalleerd wordt waarbij de importcapaciteit op de noordgrens met 1000 MW verhoogd wordt. In het geval dat deze importbeperking te maken zou hebben met de beschikbaarheid aan productiecapaciteit in de buurlanden tijdens piekmomenten, dan vergt dit een meer uitgebreide toelichting van ELIA.

II.5 Ontwikkeling van de interconnecties, de *backbone* van het interne net en de netten 220-150-110 kV

35. Zoals reeds gesteld, dienen de investeringen die opgenomen werden in het federale ontwikkelingsplan, consistent te zijn met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Gemeenschap dekt. De CREG heeft de investeringen die opgenomen zijn in het ontwerp van ontwikkelingsplan 2015-2025 vergeleken met de investeringen die door ENTSO-E voor België voorzien worden in de meest recente versie van 31 oktober 2014 van het TYNDP 2014.

Appendix 1 ("*Technical description of projects*") van het TYNDP 2014 van ENTSO-E bevat onder meer "*assessments sheets*" voor 125 projecten met een "*Pan-European Significance*".

⁸ Beslissing (B)141009-CDC-1296 van 9 oktober 2014 over de aanvraag tot goedkeuring van het voorstel van de NV Elia System Operator betreffende het algemene model voor de berekening van de totale overdrachtcapaciteit en de transportbetrouwbaarheidsmarge; methode van toepassing op de Belgische grenzen voor dagcapaciteiten.

⁹ Studie (A)140905-CDC-1352 van 5 september 2014 over de Belgische groothandelsmarkt bij stroomschaarste en stroomtekort.

Elk project heeft een referentienummer en bestaat uit individuele investeringen die eveneens een referentienummer hebben. België is betrokken bij volgende projecten:

- Project 23: France-Belgium Phase 1
- Project 24: Belgian North Border
- Project 40: Luxembourg-Belgium Interco
- Project 74: NEMO
- Project 75: Stevin + BE offshore
- Project 92: ALEGrO
- Project 120: 2nd Offshore-Onshore Corridor
- Project 121: 2nd Interco Belgium-UK
- Project 173: France-Belgium Phase 2
- Project 225: ALEGrO 2

36. Het ontwikkelingsplan 2015-2025 maakt melding van al deze projecten. Toch zijn er kleine discrepanties tussen beide plannen, vooral wat het tijdstip van indiening betreft. Zo wordt vastgesteld dat voor de tweede fase van het Brabo-project in de overzichtstabel van het ontwikkelingsplan een indiening in 2019 wordt vermeld terwijl in het TYNDP 2014 hiervoor 2018 wordt vooropgesteld. In de tekst van het ontwikkelingsplan wordt weliswaar vermeld dat de tweede fase van het Brabo-project afhankelijk van het gekozen tracé in de loop van 2018 à 2019 verwacht wordt.

37. Soms is de link tussen de investeringen die opgenomen zijn in het TYNDP 2014 en het ontwikkelingsplan 2015-2025 niet duidelijk omdat de projecten niet op dezelfde manier in investeringen zijn opgesplitst. De CREG is van mening dat voor de investeringen die zowel in het ontwikkelingsplan 2015-2025 als het TYNDP 2014 voorkomen, de referentie die de investering heeft in het TYNDP 2014 ook in het ontwikkelingsplan 2015-2025 moet weergegeven worden, zodat de consistentie tussen beide plannen duidelijk kan worden aangetoond.

38. Verder stelt de CREG vast dat wanneer er sprake is van simultane importcapaciteit in punt 5.3.9. van het ontwikkelingsplan 2015-2025 het niet duidelijk is of alle importcapaciteiten waarvan sprake wel degelijk een simultane importcapaciteit betreffen.

39. Wat de keuze van de oplossingen betreft, stelt ELIA onder meer dat de verschillende netontwikkelingsvarianten met betrekking tot een gegeven behoefte het

onderwerp vormen van een technisch-economische vergelijking op basis van de baremakosten van de verschillende geplande onderdelen. De CREG stelt echter vast dat quasi nergens in het ontwikkelingsplan kosten worden vermeld of alternatieven worden behandeld.

In het TYNDP 2014 worden niet enkel kosten vermeld maar wordt ook het resultaat weergegeven van een kostenbatenanalyse die ENTSO-E voor de projecten gemaakt. Uit een bevraging die ACER begin 2014 heeft uitgevoerd, blijkt dat de meerderheid (15 van de 25 antwoorden) van de Europese nationale ontwikkelingsplannen informatie over de kostprijs van de investeringen bevat.

40. De CREG is van mening dat ELIA in haar ontwikkelingsplan systematisch de globale kosten van de investeringen dient te vermelden. ELIA zou bovendien per jaar een raming moeten geven van de globale kosten welke nodig zijn om het plan uit te voeren.

41. De CREG is ook van mening dat ELIA, zoals in het TYNDP, de resultaten van een kostenbatenanalyse, die gebaseerd is op dezelfde methodologie als deze die in het TYNDP wordt toegepast, moet vermelden voor de belangrijkste investeringsprojecten, waaronder minstens de projecten in verband met de ontwikkeling van de interconnecties en de *backbone* van het interne net. Voor een aantal van deze projecten zal ELIA zeker al deze analyse hebben gemaakt bij het opstellen van het TYNDP 2014.

42. De CREG stelt vast dat de investeringen die in de investeringslijsten zijn opgenomen geen referentienummer hebben. In het TYNDP hebben alle investeringen die erin voorkomen een uniek referentienummer. Een referentienummer is zeer praktisch om eenduidig te kunnen verwijzen naar investeringen die opgenomen zijn in de plannen. De CREG beveelt dan ook aan om alle investeringen die opgenomen zijn in het ontwikkelingsplan 2015-2025 van een uniek referentienummer te voorzien dat niet verandert in volgende plannen zolang de investering niet gerealiseerd is of vervangen is door (een) andere investering(en).

III. CONCLUSIE

43. Met betrekking tot het ontwerp van ontwikkelingsplan 2015-2025 van de NV ELIA SYSTEM OPERATOR adviseert de CREG het volgende:

- duidelijke verbintenissen tot het uitvoeren van investeringen waarvan de studie reeds heeft uitgewezen dat zij noodzakelijk en haalbaar zijn en waarmee reeds rekening wordt gehouden in de tariefmethodologie dienen in het ontwikkelingsplan opgenomen te worden (zie paragraaf 18 van dit advies wat betreft NEMO en ALEGrO).

De CREG beschouwt hoe dan ook de investeringen die in de investeringslijsten van het ontwikkelingsplan 2015-2025 zijn opgenomen met een voorziene datum van indienstneming tussen 2015 en 2020 als bindend voor ELIA;

- vermits de opstelling van de recentste tariefmethodologie in nauw overleg met ELIA en gelijktijdig met de voorbereiding van het ontwikkelingsplan 2015-2025 gebeurde, is de CREG van mening dat de nodige financieringsmiddelen voor de voorgestelde investeringen gewaarborgd zijn binnen ELIA en dat het niet nodig is om de tariefmethodologie die op 18 december 2014 werd aangenomen, te herzien;
- met betrekking tot de tijdshorizont 2020, stelt de CREG vast dat slechts één enkel scenario wordt gehanteerd. De huidige omstandigheden in het Belgische energielandschap bevatten echter tal van onzekerheden (zie paragrafen 30 en 33 van dit advies). De CREG meent dat gevolgen van deze onzekerheden dienen geanalyseerd te worden, en deel zouden moeten uitmaken van een afzonderlijk scenario in 2020;
- met betrekking tot de evolutie van de vraag, meent de CREG dat de definitie van de vraag moet verduidelijkt worden (zie paragraaf 31 van dit advies). De CREG stelt voor de historische data in de figuren aan te vullen met de data van de jaren 2013 en 2014;
- met betrekking tot de evolutie van de diverse parameters in tabel 4.1. (demand respons, elektrische voertuigen en warmtepompen) die de vraagevolutie beïnvloeden, vraagt de CREG dat ELIA verduidelijkt op welke basis deze parameters voor elk scenario werden gedimensioneerd (zie paragraaf 32 van dit advies);

- in punt 4.3.3. van het ontwikkelingsplan 2015-2025 wordt gesteld dat bij de meest recente bevoorradingszekerheidsstudie wordt aangeraden om de importcapaciteit te beperken tot 2700 MW. De CREG vraagt hierover een toelichting (zie paragraaf 34 van dit advies);
- wanneer er sprake is van simultane importcapaciteit in punt 5.3.9. van het ontwikkelingsplan 2015-2025 moet duidelijk gesteld worden dat alle importcapaciteiten waarvan sprake weldegelijk een simultane importcapaciteit betreffen;
- voor de investeringen die zowel in het ontwikkelingsplan 2015-2025 als het TYNDP 2014 voorkomen, meent de CREG dat de referentie die de investering heeft in het TYNDP 2014 weergegeven moet worden in het ontwikkelingsplan zodat de consistentie tussen beide plannen duidelijk kan worden aangetoond;
- de globale kosten van de investeringen in het ontwikkelingsplan 2015-2025 dienen systematisch vermeld te worden, zoals het geval is in de meeste Europese nationale ontwikkelingsplannen. De CREG adviseert tevens dat ELIA per jaar een raming geeft van de globale kosten welke nodig zijn om het plan uit te voeren;
- voor de belangrijkste investeringen, dient ELIA de alternatieven die ze beschouwd heeft, te bespreken en de redenen te vermelden waarom deze alternatieven niet gekozen werden;
- minstens voor de projecten in verband met de ontwikkeling van de interconnecties en de *backbone* van het interne net, dienen de resultaten van de kostenbatenanalyse in het ontwikkelingsplan 2015-2025 opgenomen te worden, zoals het het geval is in het TYNDP 2014;
- alle investeringen die opgenomen zijn in het ontwikkelingsplan 2015-2025 dienen voorzien te worden van een uniek referentienummer dat niet verandert in volgende plannen zolang de investering niet gerealiseerd is of vervangen is door (een) andere investering(en).

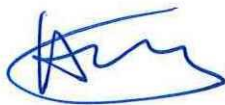
44. Met betrekking tot de opstelling van toekomstige ontwikkelingsplannen adviseert de CREG, bovenop de elementen vermeld in vorige paragraaf, om:

- hoewel de wet thans geen tweejaarlijkse aanpassing vereist, de mogelijkheid te onderzoeken om de frequentie voor de opstelling van het federaal ontwikkelingsplan op vrijwillige basis te verhogen tot tweejaarlijks om aan te

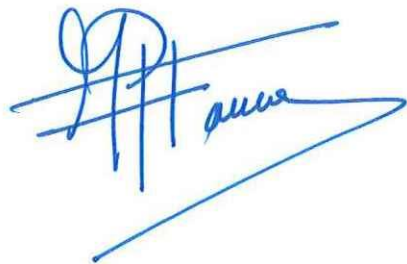
sluiten bij de opstellingsfrequentie van het Europese TYNDP, rekening houdend met wat in paragraaf 21 van dit advies wordt uiteengezet;

- bij de opstelling van de volgende federale ontwikkelingsplannen de verschillende stakeholders van bij de aanvang te betrekken. ELIA zou hiervoor regelmatig workshops kunnen organiseren die openstaan voor alle netgebruikers;
- hoewel de hypothesen en scenario's van het federaal ontwikkelingsplan sterk afgestemd zijn op deze gebruikt voor het door ENTSO-E opgestelde TYNDP 2014, is de toepassing van de methodologie in het ontwikkelingsplan 2015-2025 niet op een transparante wijze gebeurd en is het resultaat ervan niet traceerbaar. Dit probleem zou zich veel minder stellen indien de stakeholders van bij het begin van de opstelling van het ontwikkelingsplan worden betrokken. Dit zou tevens de adviesverlening van de CREG ten goede komen, aangezien de wettelijke termijn van dertig kalenderdagen waarover de CREG beschikt om een advies over het federaal ontwikkelingsplan uit te brengen, uiterst kort is om kennis te nemen van dit plan en het te beoordelen.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Marie-Pierre FAUCONNIER
Voorzitster van het Directiecomité